

Obsah

Předmluva	7
1 Proces výchovy dítěte a jeho teorie	9
1.1 Vztah teorie a praxe ve výchově	9
1.2 Vzájemný vztah vědní a studijní disciplíny předškolní pedagogika, jejich shodné a odlišné znaky	13
1.3 Vztah předškolní pedagogiky k cíli komunistické výchovy	19
1.4 Předškolní pedagogika a systém vzdělávání učitelek mateřských škol	22
<i>Pracovní náměty k 1. kapitole</i>	24
<i>Vybraná literatura k 1. kapitole</i>	25
2 Dějinné proměny pedagogického myšlení a vývoj teorie předškolní výchovy	26
2.1 Vývoj hlavních směrů pedagogického myšlení o výchově dítěte předškolního věku do vzniku veřejných předškolních zařízení	29
2.2 Vznik veřejných výchovných institucí a jeho odraz v pedagogické teorii	38
2.3 Vliv psychologických koncepcí minulosti na teorii a praxi výchovy dítěte předškolního věku	46
2.4 Teorie a praxe předškolní výchovy v pojetí marxistické pedagogiky	50
<i>Pracovní náměty k 2. kapitole</i>	52
<i>Vybraná literatura k 2. kapitole</i>	52
3. Vztah předškolní pedagogiky k obecné pedagogice	54
3.1 Systém a vnitřní struktura pedagogiky jako vědy	55
3.2 Cíl a obsah komunistické výchovy	57
3.3 Prostředky k dosažení cíle komunistické výchovy	66
3.3.1 Pedagogické (didaktické) zásady	69
3.3.2 Moderní pojetí výchovně vzdělávacích metod	76
3.3.3 Funkce organizačních forem výchovně vzdělávací činnosti	80
3.4 Význam vnitřních a vnějších podmínek pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku	84
<i>Pracovní náměty k 3. kapitole</i>	86
<i>Vybraná literatura k 3. kapitole</i>	87
4 Základní problémy teorie předškolní výchovy	88
4.1 Vymezení teorie předškolní výchovy	88
4.2 Podstata výchovného působení v raném dětství	94
4.3 Koncepční a metodologické otázky cíle a obsahu předškolní výchovy	99
4.4 Konkretizace cílů předškolní výchovy v obsahu práce mateřské školy	107
<i>Pracovní náměty k 4. kapitole</i>	129
<i>Vybraná literatura k 4. kapitole</i>	130
5 Struktura činností dítěte předškolního věku v mateřské škole	132
5.1 Hra jako vedoucí činnost předškolního dítěte	132
5.1.1 Co je hra a proč si děti hrají	132
5.1.2 Podstata hrové činnosti	135
5.1.3 Teoretické problémy hrové činnosti	139
5.1.4 Základní principy rozvíjení hrové činnosti	143
<i>Pracovní náměty ke kapitole 5.1</i>	151
5.2 Specifické rysy učení dítěte v mateřské škole	152
5.2.1 Podstata učební činnosti	154
5.2.2 Základní principy rozvíjení učební činnosti dítěte	156
5.2.3 Rozbor procesu učení	158
5.2.4 Vytváření optimálních podmínek pro učební činnost	164

5.2.5	Motivace a struktura učební činnosti	165
	<i>Pracovní náměty ke kapitole 5.2</i>	169
5.3	Pedagogický význam pracovní činnosti předškolního dítěte	169
	<i>Pracovní náměty ke kapitole 5.3</i>	175
5.4	Úskalí pedagogického působení na dítě předškolního věku	175
	<i>Pracovní náměty ke kapitole 5.4</i>	179
	<i>Vybraná literatura k 5. kapitole</i>	180
6	Prostředí jako výchovný faktor	182
6.1	Příroda a lidé	187
6.2	Prostor a věcné vybavení	193
6.3	Úloha hraček a pomůcek ve výchově . . . . . působení na dítě předškolního věku	198
6.4	Slovesné umění a výchova dítěte	213
6.5	Otázky výchovného vlivu televize	227
	<i>Pracovní náměty k 6. kapitole</i>	231
	<i>Vybraná literatura k 6. kapitole</i>	233
7	Osobnost učitelky mateřské školy a charakter výchovného dialogu v předškolním období	235
7.1	Role učitelky mateřské školy	238
7.2	Činnosti učitelky mateřské školy	240
7.3	Časová struktura činností učitelky mateřské školy	241
7.4	K typologii učitelky mateřské školy	243
	<i>Pracovní náměty k 7. kapitole</i>	248
	<i>Vybraná literatura k 7. kapitole</i>	248
	Závěrem	250
	Použitá literatura	251
	Jmenný rejstřík	257
	Věcný rejstřík	260